

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนครหลวงของประเทศไทย ได้ถือกำเนิดขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยรวมหน่วยงานการปกครองหลายหน่วยเข้าด้วยกัน และมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างจากรัฐอื่น ต่อมา ได้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ แทน ซึ่งกำหนดให้กรุงเทพมหานคร เป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีภารกิจระเบียบราชการ ดังนี้

- ๑. สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ๒. สำนักงานเลขาธิการสภา กรุงเทพมหานคร
- ๓. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
- ๔. สำนักงานหรือส่วนราชการอื่นที่เทียบเท่าสำนัก
- ๕. เขต (๑๕ เขต ตาม พ.ร.บ. ๒๕๑๘)

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานของประชาธิปไตย ที่รัฐบาลมอบงานของรัฐบางส่วนมาให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีองค์การนิติบุคคลรับผิดชอบกิจการ มีประธานในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้บริหารงาน มีอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ และมีงบประมาณเป็นของตนเอง งานที่ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ คือ งานบริการเกี่ยวกับชีวิตประจำวันแก่ประชาชน เช่น การรักษาความสงบและความเรียบร้อย การจราจร การรักษาความสะอาด การแพทย์ การอนามัย และการศึกษา เป็นต้น จากหน้าที่บริการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ที่กำหนดในระเบียบราชการ กรุงเทพมหานคร จะแบ่งแยกกันรับ

กวดขัน กวดขัน ๑๑ ๑๒๕๑ ๒๕๑๒ - ๖๑-๒,

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๑
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญทัศน์, ๒๕๒๒), หน้า ๘๓.

๒
ทองคำ กล้วยไม้ ณ อรุณยา, "บทสารณียกร" วารสารศู ๓ (สิงหาคม ๒๕๒๒) : หน้า ๖๑ - ๖๒

ผิดชอบ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๔ สำนัก ด้านการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ ดังนี้

- ๑. จัดให้ เด็กอายุในเกณฑ์บังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาได้รับการศึกษา
- ๒. จัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- ๓. จัดและส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่
- ๔. จัดการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์
- ๕. จัดการศึกษาตามอาชีวศึกษาและการส่งเสริมอาชีพ
- ๖. จัดตั้งและส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียน
- ๗. ส่งเสริมการกีฬานักเรียน
- ๘. กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด
- ๙. จัดวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษ
- ๑๐. การนิเทศการศึกษา

๑๑. หน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับงานการศึกษาตามนโยบายและแผนของกรุงเทพมหานคร

จากหน้าที่ที่กล่าวมาจะเห็นว่า สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการบริหารงานประถมศึกษาและฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เฉพาะงานบริหารด้านการประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ^๑ ปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบจำนวน ๔๑๑ โรงเรียน จำนวนครู ๑๒,๓๓๗ คน และจำนวนนักเรียน ๒๒๔,๖๕๓ คน^๒ โรงเรียนเหล่านี้กระจ่ายอยู่ตามพื้นที่เขตต่าง ๆ ๒๔ เขต และแต่ละเขตจะมีส่วนรับผิดชอบในการบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครกำหนดไว้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร , สำนักงานศึกษาของทานและอุดมการแห่งวิชาชีพครู (กรุงเทพมหานคร ; สหประชาพาดิษย , ๒๕๒๒) , หน้า ๕

๒สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร , "สถิติจำนวนนักเรียน ห้องเรียน และครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" สํารวจเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๓(กรุงเทพมหานคร : งานประถมศึกษา , ๒๕๒๓) , หน้า ๒. (อักษํานา)

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๑๑ โรงเรียน มาจากสังกัด
แตกต่างกัน บางโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ใน
ความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนเทศบาล
เดิม ที่อยู่ในสังกัดเทศบาลนครหลวงและเทศบาลนครธนบุรี บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนราษฎร์
ที่เลิกกิจการหรือโอนกิจการให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร และบางแห่งเป็น
โรงเรียนที่กรุงเทพมหานครจัดสร้างขึ้นด้วยงบประมาณของกรุงเทพมหานครเอง

เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นได้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๒๐ ที่กำหนดว่า

ข้อ ๔๕..... การจัดและการพัฒนาเนื้อหาสาระและกระบวนการ วิชา วัสดุ
จนการวัดและการประเมินผลการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบตามหลักการและ
แนวทางที่รัฐกำหนด

ข้อ ๔๖..... รัฐพึงสนับสนุนในทุกวิถีทางที่จะให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้
อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เงินอุดหนุนและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีรายได้เพื่อการศึกษาของตน
เพิ่มขึ้น ^๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์. "รายงานการประเมิน
มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กทม." (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์,
๒๕๒๓), หน้า ๑ (อค์สำเนา)

^๒ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ศาสนา ๒๕๒๐), หน้า ๑๔ - ๑๖

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔
ขึ้น โดยมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. จัดให้มีอาคารเรียนและเวทีมอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนทุกห้องที่ จัดให้เด็ก
ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง ดำเนินการให้ประชากรในวัยเรียนที่มีได้
เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา แหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ ได้เข้าเรียนโดยทั่วถึงกัน โดยจัด
ให้มีโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ เพื่อให้ประชากรในแหล่งดังกล่าวมีความรู้ มีทักษะในการ
ประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ โดยจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพ เคลื่อนที่ขึ้น

๒. จัดสวัสดิการนักเรียน ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหารกลางวัน เสื้อผ้า เครื่อง-
เขียน แบบเรียน ชุดการศึกษาสำหรับนักเรียนขาดแคลนทุกคน

๓. ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยจะเร่งรัด ดำเนินการ ในด้าน
การไร่นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกอบรมครู การผลิตและการใช้สื่อการเรียน
การสอน ส่งเสริมในด้านกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ และด้านพลานามัย

๔. ส่งเสริมฐานะครูและสมรรถภาพของครู โดยจะจัดสรรจำนวนผู้ที่ศึกษาต่อ
ทั้งประเภททางราชการส่งไปศึกษาและศึกษาต่อ ประเภทขอความจำนงดาไปศึกษาต่อทุกระดับ
ให้มากขึ้น

ส่วนค่านางประมาณได้จัดสรรงบประมาณการใช้จ่ายเกี่ยวกับการประถมศึกษา
ซึ่งมีของกรุงเทพมหานคร และงบประมาณช่วยเหลือจากรัฐตามตาราง ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, "แผนพัฒนาการศึกษา ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔"
(กรุงเทพฯ. สำนักงานศึกษา, ๒๕๒๒) (ัดสำเนา)

ตาราง
แสดงงบประมาณปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔

รายการ	ปี ๒๕๒๒	ปี ๒๕๒๓	ปี ๒๕๒๔
อุดหนุน	๔๔๔,๘๕๔,๕๐๐	๕๒๑,๖๖๘,๐๐๐	๖๒๕,๙๙๑,๘๐๐
กทม.	๒๑๓,๔๙๕,๙๒๐	๒๑๒,๙๖๘,๓๔๙	๒๒๐,๘๐๕,๐๘๑
รวม	๖๕๘,๓๕๐,๔๒๐	๗๓๔,๕๓๖,๓๔๙	๘๔๖,๗๙๖,๘๘๑

จากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔

จะเห็นว่าภารกิจด้านการจัดการศึกษาที่กรุงเทพมหานครมีส่วนรับผิดชอบนี้ กรุงเทพมหานครได้ให้ความสนใจ ให้ความสำคัญสนับสนุนช่วยเหลือทั้งด้านการวางนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาได้ผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐที่วางไว้

๓ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นระดับขั้นพื้นฐานในการพัฒนาคน การจัดการศึกษาในระดับนี้ รัฐจึงเปิดโอกาสให้เยาวชนไทย ได้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน และจัดบริการต่าง ๆ ช่วยการศึกษาในระดับนี้มาก แต่การศึกษาระดับนี้จะเกิดผลดีมีคุณภาพ สมความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ ต้องขึ้นอยู่กับระบบการจัดการบริหารและระบบการนิเทศการศึกษาเป็นสำคัญ เพราะการบริหารงานและการนิเทศงานในโรงเรียน ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดครูหรืออยู่ปฏิบัติงานในการให้การศึกษานั้นแก่นักเรียนมากที่สุด คือ ครูใหญ่ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ครูใหญ่คือ การนิเทศประจำโรงเรียน ครูใหญ่จะต้องทำงานด้านนิเทศการศึกษาโดยตรงด้วยตนเอง เพราะ

หน้าที่ครูใหญ่จะไม่สามารถมอบอำนาจความรับผิดชอบในส่วนที่สำคัญของงานให้แก่ผู้อื่นได้โดย
 ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งด้านบริหารและด้าน
 นิเทศควบคู่กันไปเสมอ^๑ วิลลาร์ด อาร์. เลน และคณะ (Willard R. Lane and Other)
 กล่าวว่า การบริหารการศึกษาประกอบด้วยขบวนการใหญ่ ๆ ๓ ขบวนการ คือ ขบวนการนิเทศ
 การศึกษา ขบวนการผู้นำ และขบวนการบริหารบุคคล ดังนั้นหน้าที่ต่าง ๆ ของครูใหญ่ สามารถ
 รวมเข้าเป็นขบวนการต่าง ๆ ได้ ๓ ขบวนการดังกล่าวนั้นเอง โดยขบวนการนิเทศการศึกษานั้น
 น่าจะถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมมากมาย
 เพื่อผลสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน^๒

นั่นคือ ครูใหญ่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่การนิเทศการศึกษาในด้าน
 ความหมาย หลักการ ความจำเป็น รูปแบบ กิจกรรมและกำวางแผนงานด้านการนิเทศการศึกษา
 ที่จะปฏิบัติในโรงเรียนด้วย แต่ในวงการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมักไม่ค่อยสนใจการนิเทศ
 การศึกษาในหน่วยงานมากนัก จึงเป็นเหตุให้ผลการเรียนการสอนหรือผลงานของงานด้านวิชาการ
 ของโรงเรียนไม่ประสบผลความสำเร็จเท่าที่ควร หน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษา มักจะกระทำโดย
 ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันงานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น
 เพราะความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา ตลอดจนการขยายตัวในด้านขนาด
 ของโรงเรียน ทำให้เด็กเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมากมาย ดังนั้น
 การนิเทศการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร จึงไม่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้การจัดการนิเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา" เอกสารประกอบคำบรรยาย
 วิชาหลักการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๔ หน้า

^๒ Willard R. Lane, Roneld G. Gorwin, and William G. Manahan, Foundation of Educational Administration : Behavioral Analysis (New York: The Mcmillan Company, 1970), P.102.

การศึกษายาในโรงเรียนน่าจะมีความสำคัญมากขึ้น เพราะผู้ทำหน้าที่นี้เองเป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรียน
 ตัวเองอยู่แล้ว และมีความใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากกว่าผู้อื่น ย่อมจะมองเห็นปัญหาและดูทางที่
 จะนิเทศการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุด ประกอบกับขณะนี้ ได้มีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยี เข้า
 มาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสังคมมากขึ้น
 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจึงเป็นครูที่สำเรจจากการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูมาเป็นระยะ
 เวลานาน ส่วนมากยังไม่ได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาคุณภาพในเรื่องของการเรียนการสอนอย่าง
 ทั่วถึง แม้ว่าจะจัดให้มีการประชุมอบรม หรือประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม
 และเทคโนโลยีเหล่านี้มาบ้างแล้วก็ตาม แต่ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการสอนบางส่วนยังมีความ
 รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ไม่เท่าทันนัก และเนื่องจากขณะนี้ เป็นระยะที่อยู่ในการใช้หลัก
 สูตรประเมินศึกษา ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ การเผยแพร่และการนิเทศการศึกษายังดำเนินการ
 ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ผู้บริหารโรงเรียนและครูบางคนอาจมีความรู้ดี มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน แต่
 ขาดประสบการณ์และอาจมีอุปสรรคปัญหาบางประการ เกี่ยวกับการบริหารและการวางแผนการสอน
 จึงทำให้ครูส่วนหนึ่งมีความคิดว่าหลักสูตรปี ๒๕๒๑ นี้เป็นเรื่องยากต่อความเข้าใจ ร่างภาระและ
 หน้าที่ในการสอนมาก เป็นผลให้เกิดความเฉื่อยชาทางด้านวิชาการและกลับไปนำวิธีการสอนแบบ
 เก่าที่ย่ำและสะดวกมาใช้ จึงมีผลทำให้การเรียนของนักเรียนไม่พัฒนาเท่าที่ควร

วิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ โดยการส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศการศึกษายา
 ในโรงเรียนขึ้น โดยเน้นหลักการให้ครูได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติจริง มีการ
 ศึกษาค้นคว้าและการสังเกตการสอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในงานที่ครูที่รับผิดชอบมาก
 ขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ "เอกสารประกอบการบรรยายเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา"
 (เอกสารอัครดำเนินพิมพ์แจกในการอบรมผู้บริหารโรงเรียนระดับสูง รุ่นที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๓)

ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการสัมมนาของนิสิตปริญญาโท สาขา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา ๒๕๑๔ แผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กล่าวไว้ถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน ของตนเองว่า

๑. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
เพราะถ้าไม่มีการนิเทศแล้ว ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนอาจจะเอาแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องจากครู
คนอื่น
๒. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความเจริญทางด้าน การเรียนการสอนและ
ทางวิชาการ ถ้าครูไม่ได้รับการนิเทศอาจแสดงออกในทางที่ผิด
๓. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศ
จะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และความต่องการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน
๔. การนิเทศสามารถกระตุ้นแนะนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูในโรง
เรียน โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้
๕. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมครู โดยกระทรวงท่อก่อนเกินไป เพราะ
ไม่มีหลักประกันไว้ว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมาแล้ว จะเป็นครูที่มีคุณภาพที่อยู่ตลอดไป โดย
ไม่มีการนิเทศ
๖. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา
๗. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้ดี
ตลอดคัยในการทำงาน

นิสิตปริญญาโท สาขา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร . "การนิเทศภายใน
โรงเรียนของตนเอง" ในรายงานการสัมมนาวิชาสัมมนาการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา ๒๕๑๔ แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ๒๕๑๔.
หน้า ๒ - ๓ .

กระบวนที่^๕ได้รับจากการนิเทศภายในโรงเรียน อาคม จันทสุนทร ไค้กล่าวไว้
ดังนี้

๑. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่พอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

๒. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีความรู้ในปัญหาได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกนิเทศ

๓. ผู้นิเทศในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคย เหมือนกับศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษาจากภายนอกโรงเรียน

๔. ผู้นิเทศในโรงเรียนสามารถจะติดตามการปฏิบัติงาน หรือผลงานนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดและสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่องกัน

จากความจริงจำเป็นในการนิเทศและกระบวนที่^๕ได้รับจากการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นข้อคิดที่แสดงให้เห็นว่า การนิเทศการศึกษาที่จะให้ได้ผลถึงครูผู้สอนโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นเอง

ดังนั้น การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพึงปฏิบัติ เพราะนอกจากจะช่วยปรับปรุงคุณภาพในด้านการเรียนการสอนแล้ว ยังมีผลในด้านพัฒนาคุณภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอีกด้วย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร การศึกษาของกรุงเทพมหานครตลอดมา ทั้งด้าน

อาคม จันทสุนทร., "การนิเทศภายในโรงเรียน" ผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษา และดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน (เอกสารอันค้นที่ ๓๒/๒๕๑๕ ฝ่ายนิเทศ การสอน เขตศึกษา ๒ ลพบุรี) หน้า ๑๐.

การจัดอัตราค่าจ้างครู การอบรมและการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ โดยสำนักการศึกษาเป็นฝ่าย
ดำเนินการมานั้น ไม่อาจใช้เป็นเครื่องตัดสินหรือข้อสรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมี
คุณภาพและมีการจัดระบบการศึกษาอย่างไร เพราะการบริหารงานการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหาร
โรงเรียนจะนำนโยบายจากสำนักการศึกษาไปปฏิบัติและดำเนินการภายในตามหน้าที่ที่ได้รับมอบ
หมาย จึงเป็นการยากที่จะแสดงหรือแจ้งให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีเทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติ
งานภายในโรงเรียนอย่างไร มีการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เพราะ
ยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์หรือการวิเคราะห์ที่จับต้องได้ จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ที่ไม่อาจแก้ต้นตอ
ของประชาชนบางส่วนที่ขอบกลาวถึงความคืบหน้าทางคุณภาพของการศึกษาและสภาพการจัดการเรียน
การสอนของโรงเรียนในสังกัด อันเป็นผลกระทบต่อสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
ได้ จนกลายเป็นหัวข้อวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงเสมอว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพ
มหานคร มีคุณภาพการจัดการศึกษาคือดีกว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอื่น ๆ ครูใหญ่ไม่มีประสิทธิ
ภาพในการบริหารงาน เด็กจบแล้วอ่านหนังสือไม่ออกตั้งนี้เป็นต้น การที่จะให้ได้ว่าซึ่งคำตอบของ
ปัญหาเหล่านี้ได้ก็โดยการวิจัย จึงจะมีน้ำหนักและเหตุผลในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนั้น
จึงเป็นเรื่องที่นักศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ทั้งด้าน
กระบวนการและวิธีการปฏิบัติตลอดจนปัญหาและอุปสรรคเพื่อจะได้ข้อมูลที่นำไปประกอบ
การปรับปรุงการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อศึกษาโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

- ๑. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โดยผู้บริหารการศึกษาและครูปฏิบัติการที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
- ๒. ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารการศึกษาและครูปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- ๑. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเข้าใจสภาพและแนวปฏิบัติของการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
- ๒. เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเห็นความสำคัญในการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
- ๓. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและการเตรียมปรับปรุงงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย

สำนักการศึกษา หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๔

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานที่เปิดทำการสอนนักเรียน โดยได้รับอนุญาตจากรัฐ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ขึ้นไป และไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ครูปฏิบัติการ หมายถึง ครูประจำชั้น ป.๑ - ป.๖ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๓

เขต หมายถึง ท้องที่หรืออำเภอที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๔

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๒๕ เขต และมีจำนวน
โรงเรียนที่รับผู้ด้อย ๔๑๑ โรงเรียน ซึ่งแบ่งแยกอยู่ในแต่ละเขตดังนี้

๑. เขตพระนคร	มีจำนวนโรงเรียน	๑๑	โรง
๒. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	"	๔	โรง
๓. เขตปทุมวัน	"	๕	โรง
๔. เขตสัมพันธวงศ์	"	๓	โรง
๕. เขตพญาไท	"	๕	โรง
๖. เขตบางรัก	"	๕	โรง
๗. เขตยานนาวา	"	๑๔	โรง
๘. เขตดุสิต	"	๑๕	โรง
๙. เขตบางกะปิ	"	๓๓	โรง
๑๐. เขตห้วยขวาง	"	๔	โรง
๑๑. เขตบางเขน	"	๒๔	โรง
๑๒. เขตพระโขนง	"	๔๕	โรง
๑๓. เขตคลองจั่น	"	๒๑	โรง
๑๔. เขตมีนบุรี	"	๓๑	โรง
๑๕. เขตหนองจอก	"	๓๗	โรง
๑๖. เขตราษฎร์บูรณะ	"	๑๓	โรง
๑๗. เขตหนองแขม	"	๕	โรง
๑๘. เขตคลองสาน	"	๗	โรง
๑๙. เขตธนบุรี	"	๑๖	โรง
๒๐. เขตภาษีเจริญ	"	๒๒	โรง
๒๑. เขตบางขุนเทียน	"	๓๓	โรง
๒๒. เขตบางกอกน้อย	"	๒๕	โรง
๒๓. เขตบางกอกใหญ่	"	๖	โรง
๒๔. เขตลาดกระบัง	"	๑๔	โรง

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่ง เป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑.๑ ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนตามเขตพื้นที่ปกครองของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๔ เขต แล้วใช้สุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๒๕ ของแต่ละเขต ได้จำนวนโรงเรียน ๑๐๓ โรง จำนวนผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูใหญ่ ๑๐๓ คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ๑๐๓ คน รวมเป็น ๒๐๖ คน

๑.๒ ครูปฏิบัติการ ได้แก่ ครูประจำชั้น ป.๑ - ป.๖ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกโดยสุ่มจากครูประจำชั้น ชั้นละ ๑ คน จากจำนวน ๑๐๓ โรง ที่สุ่มได้ครั้งแรก รวมเป็นครูปฏิบัติการ ๖๑๘ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม

(Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการปฏิบัติจริง และปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งผ่านทางศึกษาธิการเขต ๒๔ เขต เป็นผู้นำส่งและเก็บรวบรวมให้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงและปัญหาในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Means) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t - test)

ลำดับขั้นของการเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- บทที่ ๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย
- บทที่ ๒ รายงานหรือเอกสารการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล
- บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ต้องแบบสอบถามและรายละเอียดอื่น ๆ ที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ จะเสนอไว้ในภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย